

INTERVIEW YVES SENTE

DOOR DAI HEINEN

“Donald Trump in de strip overtreffen, is lastig.”

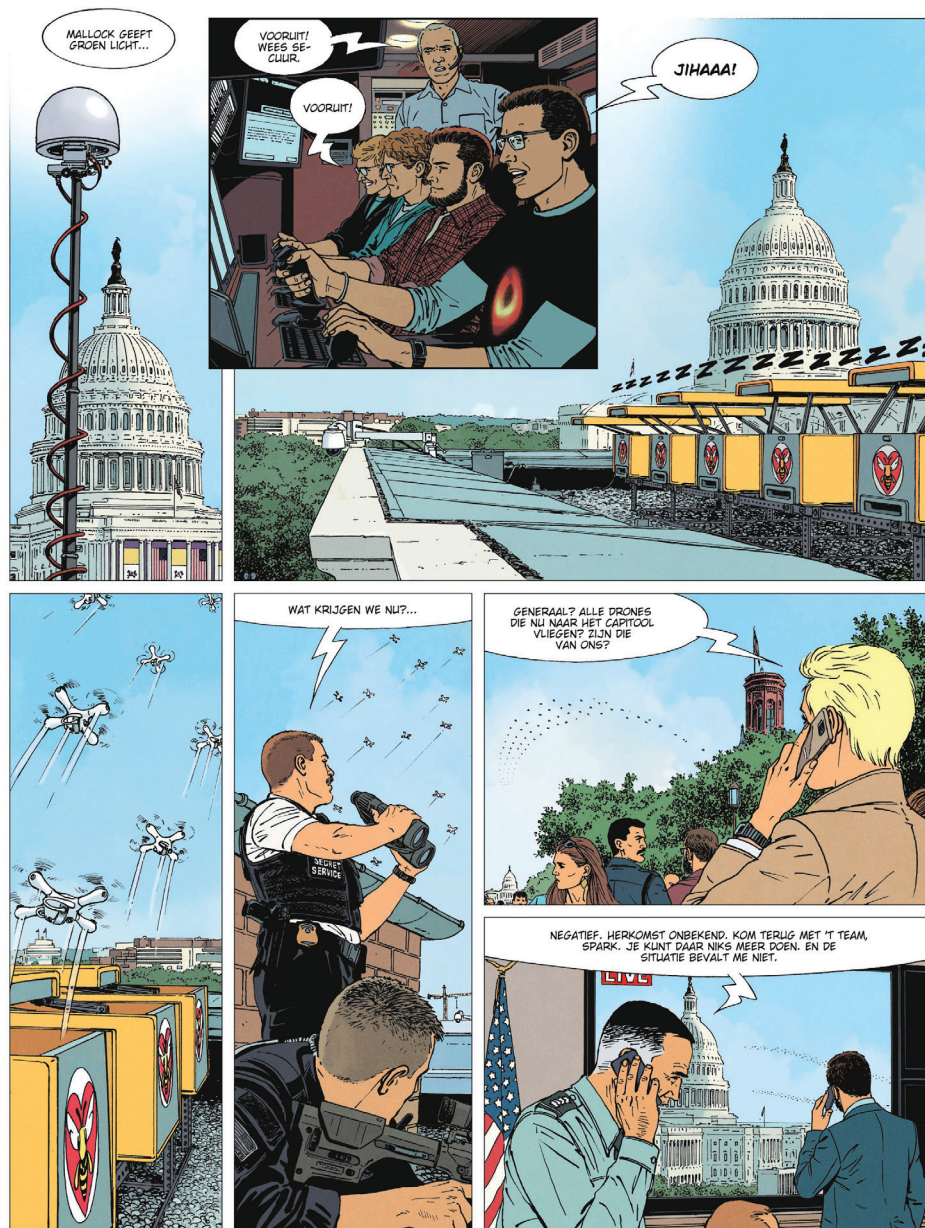

In een uitgebreid interview met medewerker Dai Heinen heeft de in Brussel wonende stripscenarist Yves Sente genoeg te vertellen over de nieuwe XIII, zijn toekomstplannen met deze reeks, het abrupte afscheid van THORGAL, een volgend album van DE JANITOR, de tekenaars van BLAKE EN MORTIMER, zijn nieuwe reeks MADEMOISELLE J. en andere projecten.

Een paar jaar geleden hebben we elkaar gesproken over het eerste BLAKE EN MORTIMER-album van het Nederlandse tekenduo Peter van Dongen en Teun Berserik. Inmiddels ligt een nieuwe XIII in de winkel. En hoe actueel kan een zo'n album zijn in het licht van de actuele gebeurtenissen in Washington en de bestorming van het Capitool?

SENTE: "Dat is het grote probleem van stripverhalen die zich afspelen in de huidige tijd en wat je ziet op televisie. Het verhaal van dit album ben ik twee jaar geleden begonnen en de grotere verhaallijn al bijna zeven jaar geleden. Een van de uitgangspunten was dat van een 'Designated Survivor', een lid van de regering die wordt aangewezen als opvolger van de president mocht de rest van het kabinet komen te overlijden bij een aanslag. Ik had het besproken met XIII-bedenker **Jean Van Hamme** en hij was enthousiast. Daarna stuurde ik het naar XIII-tekenaar **Iouri Jigounov** en de uitgever en zij waren ook positief. Ik begon aan de eerste twee delen en toen zou de Designated Survivor zijn intrede doen. Want gebeurde er ondertussen? De Amerikanen produceerden de televisieserie DESIGNATED SURVIVOR met **Kiefer Sutherland** in de hoofdrol. Kon ik weer voor een groot deel mijn verhaal aanpassen."

Aanval op het Capitool in XIII 27: GEHEUGEN OPGELADEN. Het verhaal was al lang geschreven en getekend tot het werkelijk in de Verenigde Staten gebeurde.

Een idee waar je al lang aan werkt, wordt door de actualiteit ingehaald en je kan weer opnieuw beginnen. Dat is het nadeel van actuele reeksen.

Anders zouden de lezers denken: “Sente verzint zelf niets.”

SENTE: “Precies, en ik was twee jaar voor deze serie werd uitgezonden al begonnen aan mijn idee. En dat overkomt niet alleen mij, maar ook andere stripauteurs. Een idee waar je al lang aan werkt, wordt door de actualiteit ingehaald en je kan weer opnieuw beginnen. Dat is het nadeel van actuele reeksen. Je kan soms beter een serie verzinnen die zich in het verleden afspeelt, beter nog tijdens de middeleeuwen.”

Wat het voor XIII nog lastiger maakt, is dat je ook rekening moet houden met zijn geheugen, verhalen uit het verleden en zijn identiteit. En Jean Van Hamme heeft al veel goede ideeën gebruikt in de serie.

SENTE: “De opdracht die ik kreeg toen

William Vance mij vroeg om de serie XIII over te nemen na het afscheid van Jean Van Hamme was dus niet makkelijk.”

William Vance vroeg jou om de serie XIII over te nemen?

SENTE: “Ja, hij vroeg mij. Jean Van Hamme heeft mij voor THORGAL gevraagd maar toen hij stopte met XIII was het aan William Vance om te beslissen met wie hij wou samenwerken voor de voortzetting van XIII.

Mijn reeks DE JANITOR, die ik samen met **François Boucq** maak, beviel hem en zo kwam hij bij mij uit. Ik stond er positief tegenover, maar wou een verhaal schrijven waarin ik rekening houd met de dingen die William Vance aan het hart liggen. Hij tekende graag BRUCE J. HAWKER, net zoals scènes op zee en in de middeleeuwen. Zo kwam ik uit bij het idee van de Pilgrim Father

en de Mayflower. William Vance kon de dingen tekenen die hij leuk vond en tegelijk aan XIII werken.

Helaas belde hij me na enkele pagina's op om te zeggen dat hij ziek was en niet meer met druk wou omgaan van een uitgever die elk jaar een nieuw album wenst. Hij vroeg me wie hem kon vervangen en ik dacht direct aan **louri Jigounov** van de serie ALFA. Hun stijl is vergelijkbaar en William Vance was ook een fan van loeri's werk. Ze gingen akkoord en de rest is geschiedenis.”

Terug naar mijn eerste vraag

SENTE: “Vanuit gebeurtenissen uit het verleden naar de huidige tijd. Ik ontdekte dat Janet Fitzsimmons betrokken was bij veel dingen die in het verleden zijn gebeurd. Zij is de weduwe van Wally Sheridan (zie ook de albums XIII TEGEN I en HET VONNIS, nvdr).

Als je het dossieralbum THE XIII

MYSTERY: HET ONDERZOEK raadpleegt, lees je daar in haar korte biografie dat haar voorouders waren ingescheept op de Mayflower toen deze vertrok naar de Verenigde Staten.”

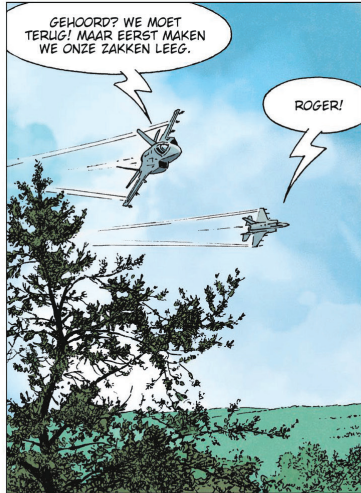
Daar heb je dus het idee van de Mafloywer vandaan?

SENTE: “Ja, ik dacht aan haar, boten, de zee, de middeleeuwen en de voorkeuren van William Vance. Zo is het idee van deze grote verhaallijn ontstaan. Toch was ze belangrijk genoeg voor Jean Van Hamme en William Vance om in dit onderzoekalbum een dubbele pagina aan haar te besteden waarop ze afgebeeld staat in een rode jurk. Maar verder kent niemand haar. Daarom heb ik aan louri Jigounov gevraagd om haar op de cover te plaatsen van het album DE ERFENIS VAN JASON MACLANE met dezelfde rode jurk en oorbellen.”

Fragment uit XIII 27: GEHEUGEN OPGELADEN.

Fragment uit XIII 27: GEHEUGEN OPGELADEN.

Het is me nooit eerder opgevallen

SENTE: “Dat soort kleine details maken het verschil. Zo had ik ook meteen een connectie met de verhalen van Jean Van Hamme. En juist op dat

moment had ik de pech dat **Donald Trump** werd gekozen als president van de Verenigde Staten. De echte president van de Verenigde Staten was nog gekker dan het personage

dat ik had bedacht. Kon ik dus alweer een deel van mijn verhaallijn herschrijven om origineel te blijven en om de spanning erin houden. Vooral als je ook nog een echte president

hebt zoals Donald Trump. Hem in de strip overtreffen, is lastig.”

De eerste acht albums van Jean Van Hamme vormden een verhaallijn en daarna ging de reeks XIII richting het fictieve Costa Verde, met als eerste album VOOR MARIA. Hoeveel delen zal jouw verhaallijn eigenlijk tellen?

SENTE: “De serie XIII gaat over het leven van Jason MacLane en in feite is het dan ook een lange verhaallijn. We proberen delen van zijn levensverhaal in korte cycli te vertellen. Jean Van Hamme had acht albums nodig om de eerste cyclus te vertellen en het eerste deel verscheen in de jaren 1980. Tijden en gewoontes van mensen veranderen. Anno 2021 zal geen enkele lezer nog acht jaar wachten op het einde van een verhaallijn. Mensen kijken nu op **Netflix** een seizoen van een serie in een weekend en dan komen wij aan met de boodschap dat ze acht jaar moeten wachten. Dat accepteren de mensen niet meer.

Daarom hebben we besloten om sinds het album THE XIII HISTORY steeds met verhalen in tweeluiken te werken zoals nu met 2132 METER en het nieuwe album GEHEUGEN OPGELADEN. Zij vormen een afgeronde verhaallijn. Eigenlijk op dezelfde manier zoals de verhalen van LARGO WINCH zijn opgebouwd. Één album is niet genoeg

“Mensen kijken nu op Netflix een seizoen van een serie in een weekend en dan komen wij aan met de boodschap dat ze acht jaar moeten wachten. Dat accepteren de mensen niet meer.”

om een complexe verhaallijn met verschillende personages goed te vertellen. De volgende twee albums gaan over zijn nieuwe functie als adviseur van de president. Zijn geheugen en zijn brein zijn beïnvloed door Janet Fitzsimmons op een manier die in het echt wordt gebruikt door het Amerikaanse leger om getraumatiseerde soldaten die terugkomen uit Irak en Afghanistan te helpen sommige herinneringen te laten vergeten. Ik heb daar een hoop over gelezen en zelfs **Elon Musk** werkt er nu aan.

Uiteraard kan dit niet vele albums lang duren, want dan zal Jason MacLane een heel ander personage worden. Maar voorlopig is hij er oprecht van overtuigd dat hij de man is van Janet Fitzsimmons en werkt hij voor de mensen die achter de Mayflower-stichting zitten. Zo zitten er nog veel meer interessante ontwikkelingen in de planning over het verleden van Jason MacLane, ook dingen die Jean Van Hamme de lezer zelf heeft aangereikt in zijn albums.

Er zitten zes jaar tussen de periode waarin Jason MacLane, alias Kelly Brian, verdween na de gebeurtenissen in *DE IERSE VERSIE* en het moment dat admiraal Carl Heidegger El Cascador kocht van de autoriteiten in Costa Verde. Wat is er in deze tussenliggende periode gebeurd? Als je rekening houdt met zijn strijd in Costa Verde, de operatie om zijn uiterlijk te verande-

ren en de periode dat hij in de gevangenis zat, kom je uit op ongeveer 4,5 jaar. Over de 1,5 jaar daarvoor weten we nog helemaal niets. Een interessante periode, te meer omdat bekend is dat agenten uit de Sovjetunie trainingen hebben verzorgd in Latijns-Amerika. Of er een verband bestaat tussen Jason MacLane en bepaalde gebeurtenissen in de Sovjetunie, zullen we in de toekomst ontdekken.”

In de verhalen van Jean Van Hamme heb je naast de Costa Verde-periode ook nog Sean Mullway en NSA-baas Frank Giordino. Ga je hen ook nog gebruiken in je verhaallijnen?

SENTE: “Sean Mullway voorlopig niet en Jean Van Hamme spreek ik nog regelmatig. Nu vanwege de coronapandemie zie ik hem wat minder, maar normaal gaan we wat drinken en bespreken we mijn plannen met XIII. Hij heeft me ook geadviseerd om nieuwe personages te creëren, zodat ik ook mijn stempel op de reeks kan drukken. Jones en Carrington zijn sterkhouders en die blijven ook meespelen, anders herkennen lezers de reeks minder. Kijk naar Kuifje. Hij kan ook niet zonder kapitein Haddock. De nieuwe dame Jo Spark zal een belangrijke bijdrage leveren en ook generaal Robert Wolf zien we terug. Als ik oude personages, zoals Mullway en

Giordino, laat terugkeren, val je snel in herhaling. Mede daarom zit er nu ook spanning op de relatie tussen XIII en Jones. Ik denk dat ze ooit wel weer samenkomen, maar weet nog niet wanneer. Jean Van Hamme geeft me ook alle vrijheid in de reeks voor mijn eigen ideeën en inbreng.”

Komt er ook weer een nieuwe sterke tegenstander zoals De Mangoest of Irina. Een dergelijk personage mis ik wel.

SENTE: “Dat herken ik wel. Punt is dat wanneer ik een nieuwe *BLAKE EN*

Olrik in BLAKE EN MORTIMER 26: DE VALLEI DER ONSTERFELIJKEN 2, getekend door Peter van Dongen en Teun Berserik.

MORTIMER schrijf het bijna altijd over Olrik gaat als slechterik. En bij XIII was dat *De Mangoest*. Als je elk album een nieuwe slechterik opvoert, gaan ze er ook snel aan. Ik heb het daar weleens met de uitgever van *BLAKE EN MORTIMER* over gehad. Als je Olrik elke keer opvoert, wordt het geen echte tegenstander meer, maar eerder een loser. Wat dat betreft heeft de hitserie *GAMES OF THRONES* dingen veranderd. Kijkers kregen een band met personages, of ze nu goed of slecht waren. Maar er vielen zoveel doden dat het niet alleen de slechte mensen omkwamen. Dat zorgde wel voor een spanning waardoor je maar bleef kijken. Als ik nu bij XIII weer te snel slechteriken opvoer, weten de lezers dat die personages het toch niet lang uithouden. Dat vind ik wel lastig voor XIII op dit moment. Zijn echte tegenstander is Janet Fitzsimmons. Maar ik zal je idee meenemen voor de toekomst.”

Hoe bevalt het werken je met tekenaar Iouri Jigounov?

SENTE: “Met de hedendaagse technieken is het makkelijk om samen te werken. Als ik het scenario af heb, stuur ik het naar hem en vraag hem naar zijn bevindingen. Zo werk ik met al mijn tekenaars samen.

Als een tekenaar niet tevreden is over het scenario, dan zal het eindresultaat

“Als je elk album een nieuwe slechterik opvoert, gaan ze er ook snel aan. Ik heb het daar weleens met de uitgever van Blake en Mortimer over gehad. Als je Olrik elke keer opvoert, wordt het geen echte tegenstander meer, maar eerder een loser.

Tussen 2007 en 2013 verschenen vijf albums van THORGAL die Yves Sente voor Grzegorz Rosinski schreef. Daarnaast startte Sente ook de spin-offreeks De WERELDEN VAN THORGAL: KRISS VAN VALNOR voor tekenaar Giulio De Vita.

ook niet zijn wat we voor ogen hebben. Wanneer Iouri zijn bevindingen heeft doorgegeven, pas ik het scenario op die punten aan. Daarna gaat het naar de uitgever, Jean Van Hamme en de zoon van William Vance. Die heeft als zoon van zijn vader en dus recht-hebbende inspraak in het verhaal. Dat geldt ook voor Jean Van Hamme. Hij keurt mijn scenario uiteindelijk goed of af. Als hij me adviseert om iets anders te doen, mag ik zelf beslissen op welke manier.”

Hoe zat het nu eigenlijk met THORGAL?

SENTE: “Dat begrijp ik nog steeds niet goed. Jean Van Hamme had me gevraagd om de reeks over te nemen en een hele nieuwe verhaallijn te beden-

ken. Dat deed ik en **Grzegorz Rosinski** ging daarmee akkoord.”

Ik had altijd een heel goed contact met de vrouw van Rosinski gehad en zij regelde veel dingen. Helaas overleed ze en vanaf toen is er iets veranderd in de samenwerking met de Rosinski-familie. Zoon **Piotr** nam het beheer over van het werk van zijn vader en alles wat met THORGAL te maken had. Jean Van Hamme besloot toen zijn deel van de rechten van de reeks THORGAL te verkopen aan de uitgeverij. Het speelveld veranderde en Piotr en de uitgever begonnen zich met steeds meer dingen te bemoeien die mijn werk raakten. Ze wilden dat ik dingen ging veranderen waar ik niet achter stond. Op een gegeven moment zei de uitgever dat ze op zoek gingen

naar een jongere scenarist, het moest meer vernieuwend worden. Ze gingen in gesprek met **Xavier Dorison**, die de reeks van mij overnam. Hij maakte slechts één album in de hoofdreeks, want zijn visie kwam ook niet overeen met die van de Rosinski’s. Daarna gingen ze een samenwerking aan met **Yann**, de huidige scenarist.

Weet je, het coachen van een scenarist is erg lastig, Jean Van Hamme helpt mij enorm, maar hij laat me wel vrij in mijn beslissingen. Net zoals het opvoeden van kinderen luister je naar iedereen in je omgeving met goede ideeën, maar uiteindelijk beslis je zelf. Ik heb Dorison wat tips gegeven voor de richting van zijn verhaal, maar hij trok zijn eigen plan.

Ken je trouwens Bob de Moor?”

Ja.

SENTE: “In zijn laatste jaren werkte ik met hem samen bij **Le Lombard** (waarvoor Sente als uitgeefdirecteur werkte, nvdr). We gingen toen wel eens samen wat eten. Hij vertelde een anekdote over **Hergé**. Samen met een aantal andere stripmakers hadden ze regelmatig een overleg onder het genot van thee en koffie. Hergé zat vaak rustig te luisteren naar de ideeën van anderen met betrekking tot **KUIFJE**. Een paar weken later kwam dat idee terug in zijn **KUIFJE**-verhaal. Denk je dat Hergé dan nog weet van wie het idee oorspronkelijk was? Maar terug naar je vraag over THORGAL. De rechthebbenden van de reeks dachten er anders over en daar was ik best teleurgesteld over.

Tekenaar **Giulio De Vita** ging nog even door met de nevenreeks, maar ook hij ontdekte dat de nieuwe manier van werken niet zijn ding was. Ik had veel plezier in het werken aan THORGAL, maar zo gaan dingen in het leven.”

Hoe gaat het met DE JANITOR?

SENTE: “Dat is een verhaal op zich. Tekenaar François Boucq is iemand die altijd met veel dingen tegelijk bezig is. Toen ik het verhaal van het laatste album af had, duurde het zeven jaar tot hij het had getekend. De uitgever zei dat dit geen goede manier van werken was om van een stripreeks een succes te maken. François is echter iemand die zich daar niets van aantrekt. Op dat moment leek

“Als scenarist kan je rustig aan twee of drie projecten tegelijk werken. Voor een tekenaar is dat toch lastig.

het er op dat er geen toekomst meer was voor DE JANITOR. Tot François mij twee jaar geleden belde en zei dat hij graag een nieuw album wil maken. We zouden naar een andere uitgeverij gaan en ik begon aan een nieuw verhaal. Inmiddels zijn we een jaar verder en François maakt nu rechtbanktekeningen voor een Franse krant over de aanslagen in Parijs in september 2015. Twee weken geleden sprak ik hem weer en hij wil nog graag met DE JANITOR verder, maar wanneer is nog onbekend. En er zijn twee personen nodig voor het succes, dus we wachten geduldig af. Als scenarist kan je rustig aan twee of drie projecten tegelijk werken. Voor een tekenaar is dat toch lastig. Je bent al gauw een jaar of langer bezig aan een nieuw album. **Steve Cuzor** heeft maar liefst vier jaar gewerkt aan ons album EEN STER VAN ZWART KATOEN.

De JANITOR, een reeks voor François Boucq.

Dat maakt niet uit, want het was een compleet verhaal, maar als een reeks uit drie of vier delen bestaat, wachten lezers geen drie of vier jaar meer op het vervolg. Die tijd is echt voorbij en dat maakt het steeds moeilijker. Mensen hebben minder geduld en een strip maken is nog altijd vooral mensenwerk. Daarom is het ook lastig om een nieuwe reeks te beginnen.”

Hoe lang duurt het om een nieuw album van BLAKE EN MORTIMER te maken?

SENTE: “Voor mij bestaat het schrijven van een verhaal uit meerdere stappen. Eerst het grote geheel, dat begint met het idee. Dat werk ik uit in meerdere variaties en ga dan op zoek naar achtergrondinformatie in andere boeken, maar ook via internet. Dan kies ik het onderwerp en de bijhorende personages. Vanaf dan begint het moeilijkste gedeelte, en dat is het logisch op papier zetten in de juiste volgorde. Ik lees het verhaal een paar keer na en pas dingen aan. Op sommige punten wordt er te veel gepraat en op andere overheerst de actie. Waarom reageren personages zo en is dat wel juist en passend in het grote geheel? De ene keer gaat dat proces sneller dan anders en dan moet ik het indelen in het aantal beschikbare pagina's dat een album telt. Ook dan moet ik weer keuzes maken en sommige scènes er-

Met deze illustratie voor Yves Sente gaf André Juillard aan dat hij weer zin had om een BLAKE EN MORTIMER te tekenen.

uit laten omdat het verhaal anders te lang duurt.

Als dat allemaal is gebeurd, herlees ik het weer en worden de scènes getekend zoals: Mortimer zit in een

stoel en zegt iets tegen Blake, die antwoordt dan weer met... En dat dan voor ongeveer zeventhonderd prenten per album, een hoop werk dus. In totaal ben ik ongeveer drie tot vier

maanden met een album van BLAKE EN MORTIMER bezig.

Je volgende album wordt weer getekend door André Juillard?

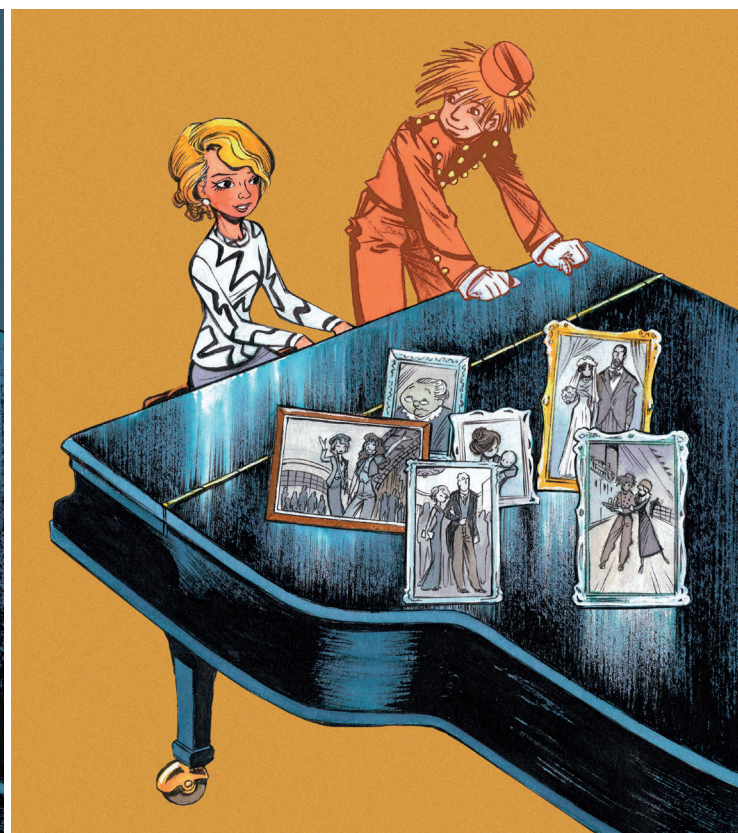
SENTE: “Het verhaal heb ik al af. Maar ik weet niet of hij al begonnen is. Hij zou er eind januari mee starten.”

Hoe beviel de samenwerking met het Nederlandse duo Peter van Dongen en Teun Berserik?

SENTE: “Dat was een aangename verrassing. Ze werken goed en snel en het contact is ook prettig. Je ziet het verschil niet in hun tekenstijl en dat verbaasde mij en de uitgever ook. Als ze de potloodtekeningen hebben gemaakt, kijken ze met een kritisch oog naar elkaars werk en geven verbeteringen aan. Teun houdt van het tekenen van machines en Peter meer van gebouwen en straatscènes. Ieder werkt zijn eigen pagina's uit. Ze zijn niet sneller dan André Juillard, hij tekent een album in zijn eentje in tien tot twaalf maanden. Peter van Dongen en Teun Berserik zouden er ook zolang over doen als ze individueel een album zouden maken.”

Is het volgende album van André Juillard zijn laatste van BLAKE EN MORTIMER?

SENTE: “Dat zegt hij bij elk album. Hij stuurt me soms een brief met teke-

De backcoverillustraties van *MADemoiselle J. 1* en *2*, getekend door Laurent Verron.

ningen van Blake en Mortimer waarin ze vragen om een verhaal. De laatste keer repten ze over koning Arthur en dat verhaal heb ik voor hem uitgewerkt. Maar André Juillard wil niet meer steeds de stress hebben van een uitgever die elk jaar een album wil uitgeven. Ik denk dat hij mij over enkele jaren weer een brief stuurt met een

verzoek namens Blake en Mortimer voor een nieuw verhaal.”

Wat zijn je toekomstplannen? Je schrijft elk jaar een nieuwe XIII, maar verder?

SENTE: “Ik ben bezig met het schrijven van het volgende tweeluik van XIII. Daar heeft louri dan wel twee à

drie jaar werk aan en heb ik tijd voor andere projecten, zoals een nieuw verhaal van BLAKE EN MORTIMER voor Peter van Dongen en Teun Berserik. Dat heeft de uitgever mij al gevraagd. Met **Laurent Verron** ben ik de nieuwe reeks *MADemoiselle J.* begonnen. Hij wou een nieuwe reeks na *BOLLIE & BILLIE* en is van mijn leeftijd. Dan kom

je op een leeftijd dat je niet altijd meer hetzelfde wil tekenen in je carrière. Dat is maar voor één iemand weggelegd en dat was **Morris**. Die heeft zijn hele leven alleen maar *LUCKY LUKE* gemaakt. In *MADemoiselle J.* zitten ruime tijdsprongen waardoor je steeds in een andere tijdsgeschiedenis kan plaatsnemen. We schuiven steeds

“Van Jean Van Hamme kreeg ik het dringende advies om de rechten op je personages altijd te behouden.

rond de tien jaar op per album, dus de type auto's en kleding veranderen mee. Het zal eindigen in de jaren 1990. Verder zijn het losse verhalen en heb ik het derde deel al geschreven.”

Nog andere plannen?

SENTE: “Als de mogelijkheid zich voor doet, schrijf ik een one-shot, zoals DE WRAAK VAN GRAAF SKARBEEK met Rosinski en DE STER VAN ZWART KATOEN met Steve Cuzor. Hij werkt nu aan een eigen verhaal waar hij weer bijna vier jaar mee bezig is. Als hij daarmee klaar is, wil hij weer een verhaal tekenen waaraan hij enkele jaren zal werken. Daarna wil hij weer graag een verhaal van mijn hand. Over één of twee jaar ga ik daaraan beginnen. Verder hangt het er erg vanaf welke auteurs en uitgevers je ontmoet op stripfestivals. Maar vanwege de coronapandemie zijn die nu allemaal uitgesteld. Dat maakt het wel moeilijker om nu iets op te zetten.”

Wat doe je nog meer behalve het schrijven van stripverhalen?

SENTE: “Momenteel ben ik bezig met het werken aan een project voor de televisie. Ik sta veel in contact met de producent en de regisseur. Iedereen is enthousiast over het idee, maar we moeten sommige belangrijke personen nog overtuigen met het draaiboek en de financiering. Dat is weer eens iets

anders en zo krijg ik de kans andere mensen te ontmoeten. Of het wel of geen succes wordt, zal de tijd uitwijzen. Jean Van Hamme zei ooit tegen me: ‘Als het niet lukt om voor de televisie iets te schrijven, kan je altijd nog stripverhalen schrijven.’ Kijk maar naar zijn reeks DE MEESTERS VAN DE GERST. Hij schreef dat voor de televisie en kreeg het niet aan de man. Hij behield de rechten op de reeks en nadat de stripverhalen een succes werden, verkocht hij het idee opnieuw aan dezelfde televisiemaatschappij (het werd verfilmd als LES STEENFORT, zes afleveringen in 1996-1999, een co-productie van de toenmalige **BRTN, RTBF, France 2** en **RSI-Radiotelevisione Svizzera**, nvdr). Van hem kreeg ik ook het dringende advies om de rechten op je personages altijd te behouden.”

De volgende, door Yves Sente geschreven albums verschenen alle in februari 2021:

- **XIII 27: GEHEUGEN OPGELEDEN, getekend door Iouri Jigounov bij uitgeverij Dargaud**
- **MADemoiselle J. 1: 1929, ZE NOEMDEN HEM ROOIE en MADemoiselle J. 2: 1938, IK ZAL NOOIT TROUWEN, getekend door Laurent Verron bij uitgeverij Dupuis**

© Chloé Vollmer-Lo